

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	130
Land:	Etiopien
Kilde:	Utrikesdepartementet
Titel:	Mänskliga rättigheter i Etiopien 2007
Udgivet:	27. marts 2008
Optaget på baggrundsmaterialet:	15. april 2008

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten kan inte ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna i landet. Information bör sökas också från andra källor.

Utrikesdepartementet

Mänskliga rättigheter i Etiopien 2007

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Etiopien är ett av världens fattigaste länder. Landet ligger på plats 169 av 177 på FN:s utvecklingsindex. Grundlagen från 1994 tillgodoser förvisso flertalet krav på respekt för de mänskliga rättigheterna, men verkställigheten brister och problemen är omfattande. Bristen på demokratiska traditioner och ekonomiska resurser påverkar genomförandet av grundlagen och lagen.

Rättighetsorganisationer som Amnesty International, Human Rights Watch och Ethiopian Human Rights Council, EHRCO, rapporterar om upprepade övergrepp mot enskilda från polis, militär och andra myndighetspersoner samt miliser. Övergrepp sker i form av utomrättsliga avrättningar, godtyckliga frihetsberövanden samt tortyr och annan form av omänsklig behandling. Enligt grundlagen och gällande lagar är landet demokratiskt. Regeringen uppger sig ha en uttalad målsättning om att befästa demokratin. Lagstiftningen är ofta ålderdomlig och svåröverskådlig, och rättsväsendet lider svårt av resursbrist. Brister som dessa erkänns av regeringen, reformer genomförs och lagstiftning omarbetas.

Åtgärder har vidtagits under det senaste decenniet i riktning mot ökad öppenhet i det etiopiska samhället. Det finns ett antal enskilda organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter, men de flesta av dem motarbetas av myndigheterna. Internationella Rödakorskommittén, ICRC är verksam och aktiv bland annat i kontakterna med säkerhetsfångar, men har tvingats lämna Ogadenprovinsen. En tilltagande självständighet har kunnat noteras hos domstolarna i mindre känsliga fall, och då särskilt i de större städerna.

Etiopien gick till val senast i maj 2005. Regeringskoalitionen EPRDF segrade samtidigt som oppositionen gjorde kraftfulla framsteg. Å ena sidan utgjorde

valkampanjen och valen ett viktigt framsteg mot pluralismen, då etiopier för första gången någonsin kunde rösta i ett verkligt flerpartival med en livlig och öppen debatt inför valdagen. Å andra sidan anklagade oppositionen regeringen för omfattande valfusk och trakasserier. Oroligheter i juni och november 2005 ledde till att ca tvåhundra människor omkom i Addis Abeba. Massgripanden av tusentals personer skedde över hela landet.

Efterföljderna av 2005 års val påverkar fortfarande situationen för de mänskliga rättigheterna i Etiopien. Efter oroligheterna i november 2005 åtalades 131 ledande oppositionsledare, journalister och aktivister från det civila samhället samt organisationer och tidningar för inblandning i sammandrabbningarna. Amnesty International betraktade de åtalade som samvetsfångar. Oppositionspolitiker dömdes till långa fängelsestraff under sommaren 2007 men benådades och släpptes något senare, efter att de tagit på sig en del av skulden för händelserna i samband med valen 2005. Fortfarande sitter två företrädare för enskilda organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter i fängelse. Att de flesta fångar benådades och släpptes fria var positivt och i bästa fall en vändning av den negativa utvecklingen på MR-området i Etiopien.

Den parlamentariska oppositionen anklagar regeringen för att fortsatt förfölja och arresterar medlemmar av oppositionen i olika delar av landet, framför allt i Oromiya.

Efter 2005 års oroligheter har också större delen av landets privata press stängts ned, och ett antal journalister och tidningsägare har arresterats.

Etiopien hamnar på plats 150 av 169 i organisationen Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex. Det finns tecken på att begränsningarna i mediefriheten kan vara på väg att lätta igen. Tillstånd för landets två första privata radiolicenser utfärdades 2006. Minst en ny tidning har börjat publicera delvis regeringskritiska artiklar. I augusti 2007 satt 8 journalister fängslade, vilket är en halvering jämfört med året dessförinnan. I september 2006 gavs för första gången sedan valen tillstånd för två offentliga demonstrationer.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Etiopien har ratificerat följande konventioner om mänskliga rättigheter:

- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR), men inte något av de fakultativa protokollen.
- Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ICESCR).

- Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (CERD).
- Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW). Etiopien har dock reserverat sig mot Artikel 29.1 i konventionen, som rör tvistlösning mellan stater i händelse av olika tolkningar av konventionen. Etiopien har inte undertecknat eller ratificerat det fakultativa protokollet om enskild klagorätt.
- Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CAT), men inte det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr
- Konventionen om barnets rättigheter (CRC), men inte de fakultativa protokollen om barn i väpnade konflikter respektive om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi, vilka heller inte har undertecknats.
- Flyktingkonventionen, med reservation för artiklarna 8, 9, 17.2 samt 22.1. Även tillhörande protokoll från 1967 har ratificerats.
- Afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter (ACHPR) samt undertecknat stadgans protokoll om inrättande av en afrikansk MR-domstol respektive om kvinnans rättigheter.

Etiopien har inte undertecknat eller ratificerat Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen, International Criminal Court (ICC).

Etiopien har inte fullgjort sina rapporteringsåtaganden enligt ICCPR, CEDAW, CERD, ICESCR, CAT eller ACHPR. Anledningen till denna eftersläpning uppges vara kapacitetsbrist för att utföra dessa uppgifter inom ministerierna. Etiopien har inlett ett arbete för att komma ikapp med rapporteringen till ICCPR, CERD, ICESCR, CAT och ACHPR. Projektet sker i samarbete med FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter och syftar främst till att Etiopien i framtiden skall kunna leva upp till sina skyldigheter att rapportera i tid.

Landets regering säger sig vilja leva upp till sina åtaganden i enlighet med de internationella konventionerna. Grundlagen är också fullgod i detta avseende. Problemet är snarast att lagstiftningen i många fall är ålderdomlig och inte har anpassats till grundlagens innehåll. Rättsvårdande myndigheter saknar ofta kännedom om internationella åtaganden, och deras kapacitet att fullfölja sina uppgifter är begränsad på grund av bristande resurser.

FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Louise Arbour, besökte Etiopien i april 2006. Hon träffade regeringsrepresentanter (inklusive premiärminister Meles), oppositionsföreträdare, det internationella samfundet samt ett antal av de fängslade oppositionsledarna, journalisterna och representanterna för det civila samhället.

FN:s oberoende expert på minoritetsfrågor, Gay McDougall, besökte Etiopien i slutet av 2006. Hon konstaterade att vissa minoritetsgrupper som diskrimineras och marginaliseras ofta också drabbas av konflikter och påtvingad förflyttning och har svårt att tillgodogöra sig sina rättigheter.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Trots uttalade ambitioner från statsmakterna förekommer brott mot individens rättigheter. Enligt det etiopiska rådet för de mänskliga rättigheterna, EHRCO, ska utomrättsliga avrättningar ha förekommit 2007 bland annat i regionen Southern Nations, Nationalities, and People's Region, SNNPR. Där uppges två personer ha dödats av polis efter att ha deltagit i lokala protester mot myndigheterna. Ett annat fall rörde en 16-årig pojke som sköts till döds av regeringens säkerhetsstyrkor efter att ha anklagats för att verka för organisationen Oromo Liberation Front, OLF. Gripna personer kan bli föremål för brutal behandling av polisen. Missnöjesyttringar riktade mot myndigheterna i form av demonstrationer har ibland slagits ned av säkerhetsstyrkorna med stor brutalitet och många dödsoffer som följd. Demonstrationer förklaras regelmässigt olagliga och därefter får polisen order att skingra dem. Polisen påstås sakna utrustning och utbildning att kontrollera demonstrationer vilket anges som förklaring när polisen använder skjutvapen.

Amnesty International har rapporterat om förekomsten av tortyr mot politiska fångar, särskilt personer fängslade misstänkta för att stödja de väpnade grupperna OLF eller Ogaden National Liberation Front, ONLF. Det finns uppgifter om tortyr i samband med polisutredningar vid centrala brottsutredningsinstitutionen i Addis Abeba, särskilt när det gäller brott av politisk natur. EHRCO har rapporterat om försvinnanden, särskilt i Oromiyaregionen. Human Rights Watch rapporterar om rutinemässigt användande av olika former av kränkningar av de mänskliga rättigheterna från myndigheternas sida för att förtrycka och straffa avvikande meningar. Officiellt förnekas dessa påståenden.

Den etiopiska grundlagen förbjuder slaveri och det saknas officiella uppgifter om att det förekommer i Etiopien. Barnarbete är dock väl känt inom alla sektorer. Fängelserna är mycket enkla och överbefolkade. Anhöriga får normalt besöka fångarna och ta med mat och andra förnödenheter.

Alemayehu Fantu, en känd affärsman, arresterades den 5 oktober 2006. Amnesty International tror att han arresterades för att ha publicerat en oppositionskalender som uppmanar till civil olydnad. Enligt Amnesty

International fanns tydliga tecken på att Fantu hade torterats när han sågs i rätten den 12 oktober 2006.

Oroligheter uppstod under det dramatiska efterspelet till parlaments- och regionvalen den 15 maj 2005. Missnöjesyttringar och oroligheter i Addis Abeba i början av juni och november slogs ned med stor brutalitet av landets säkerhetsstyrkor. Sammanlagt ska 199 människor ha omkommit samtidigt som massarresteringar av tusentals personer, inklusive oppositionsledare, ägde rum. De flesta av dessa har sedermera släppts fria. (Se vidare under avsnitt 5.)

Myndigheternas agerande i samband med oroligheterna i juni och november 2005 föranledde starka reaktioner från givarsamfundet (inklusive Sverige och EU) som uttryckte ett behov av att se över formerna för utvecklingssamarbetet med Etiopien. Till exempel stoppades det generella budgetstödet och det har därefter inte varit aktuellt.

Regeringen utlovade en oberoende undersökning av händelserna i juni och november 2005. Parlamentet tillsatte en kommission med detta uppdrag i december förra året. Kommissionens ordförande och vice ordförande såg sig tvungna att lämna landet. De hävdade senare i media att kommissionen kommit fram till att omfattande övervåld hade använts samt att premiärminister Meles uppmanat kommissionen att revidera sina slutsatser två dagar innan rapporten skulle ha offentliggjorts i juli. I den slutgiltiga officiella, och enligt kritiker tillrättalagda, rapporten som presenterades för parlamentet uppges att 193 civila samt sex poliser omkom under oroligheterna i juni och november 2005, medan 763 civila samt 71 poliser skadades. Säkerhetsstyrkornas åtgärder för att kontrollera situationen anses i rapporten ha varit lagliga och nödvändiga för att skydda statsskicket samt för att hindra en tilltagande våldsspiral.

Under våren 2007 attackerades ett kinesiskt oljeföretag i Ogadenprovinsen i östra Etiopien. Över 70 personer dödades i attacken. Ogaden National Liberation Front (ONLF) tog på sig skulden för dådet. Därefter inledde den etiopiska militären en militär operation. I spåren av den militära konflikten har civilbefolkningen drabbats bland annat genom omfattande brist på livsmedel. Rapporter från bland andra FN om allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer, men det är svårt att bekräfta omfattningen av kränkningarna. Det finns uppgifter om brända byar, våldtäkter, tortyr, godtyckliga frihetsberövanden och utomrättsliga avrättningar. Många enskilda organisationer har tvingats lämna området eller fått sin rörelsefrihet beskuren. Säkerhetsskäl åberopas för dessa begränsningar. ICRC tvingades lämna området i juli 2007 efter beskyllningar om samröre med ONLF. Bland andra Amnesty International rapporterar att personer som flytt från Ogaden till

Somaliland i Somalia har gripits och skickats tillbaka till Etiopien där de enligt Amnesty hålls fängslade av politiska skäl och riskerar att utsättas för tortyr.

4. Dödsstraff

Domstolarna utdömer ett antal dödsstraff per år för grova brott som t.ex. mord. Flera dödsstraff har utdömts i rättegångarna mot dem som begick övergrepp under den förra militärregimen. Dödsdomar verkställs sällan men för första gången på nio år avrättades i augusti 2007 en person som fällts för ett uppmärksammat mord våren 2001 på dåvarande chefen för landets säkerhetstjänst. Verkställande av dödsstraff skall varje gång godkännas av landets president. Inhemsk opinion mot dödsstraffet saknas.

Presidenten har befogenhet att benåda brottslingar. I samband med det etiopiska nyåret den 11 september benådade presidenten 17 765 fångar varvid bl.a. ett antal dödsdömda brottslingar fick sina straff omvandlade till tidsbestämda straff.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

Godtyckliga frihetsberövanden utan laglig grund förekommer bland annat i samband med militärens insatser mot Al Itihad, ONLF och OLF, vilka är utpekade av den etiopiska regeringen som terroriströrelser. Om ett attentat i form av exempelvis en minsprängning inträffar så arresteras ofta lokalbefolkningen i närheten och beskylls för samarbete med förövarna. De som främst drabbas är oromer och etniska somalier. Human Rights Watch uppmärksammade i februari godtyckliga frihetsberövanden av 30-50 studenter, vissa minderåriga, i västra Oromiya. I samband med gripandena avled minst en person och flera personer skadades allvarligt.

Arresteringar sker ofta på ett sådant sätt att berörda personer inte ges möjlighet att ta kontakt med anhöriga eller advokat. Enligt lagen skall häktade personer inom 48 timmar bli informerade om vad de anklagas för och få möjlighet att släppas mot borgen. Personer anklagade för särskilt allvarliga brott kan efter domstols godkännande hållas frihetsberövade i 14 dagar under tiden polisen genomför undersökningar. I praktiken, och särskilt på landsbygden, respekteras ofta inte reglerna av polisen. Domstolarnas förmåga att agera begränsas bland annat av kapacitetsproblem. Fångar kvarhålls ofta i häkte i flera vändor. Det finns således enligt uppgift totalt ca 70 000 frihetsberövade i Etiopien varav två tredjedelar uppges sitta kvarhållna i häkte i avvaktan på dom.

ICRC besöker regelbundet ett stort antal fångar i Etiopien, men har inte tillträde till alla fängelser. Fångar som besöks tillhör kategorierna

säkerhetsfångar, det vill säga personer som tillfångatagits i samband med väpnade oroligheter, till exempel i Oromiya. Det kan också vara personer som fängslade för svåra brott begångna under den förra militärregimen. Flertalet av säkerhetsfångarna är beskyllda för samröre med OLF. Vad gäller kategorin fängslade i samband med väpnade oroligheter rör det sig ofta om massarresteringar av människor som befunnit sig i ett område där till exempel OLF genomfört en aktion. Mönstret tycks här vara att personerna hålls fängslade under några veckor och därefter släpps utan rättegång. Antalet personer som sitter fängslade för brott begångna under den förra militärregimen beräknas uppgå till ett tusental. De så kallade ”röda terrorn”-rättegångarna som inleddes efter Dergregimens fall 1991 närmar sig avslutande. Rättegången mot de 72 personer som tillhörde militärregimens regering har avslutats och samtliga åtalade fällts, inklusive den förre ledaren för militärregimen, Mengistu Haile Mariam, som dömdes för folkmord i december 2006. Mengistu lever idag i exil i Zimbabwe och väntas inte utlämnas. Samtliga åtalade fälldes för brott där dödsstraff finns i straffskalan, inklusive folkmord och massmord. Även om många dömts återstår ett antal fängslade som allttjämt väntar på dom. Avslutandet av de övriga rättegångarna väntas få till följd att ett antal personer kommer att släppas ur fängelse.

Efter oroligheterna i november åtalades 131 ledande oppositionsledare, journalister och personer från det civila samhället verksamma för de mänskliga rättigheterna som ansvariga för sammandrabbningarna. Amnesty International betraktade de åtalade som samvetsfångar. 28 av de åtalade släpptes i april 2007 och åtalet mot dem lades ned. I juli 2007 dömdes 38 personer till långa fängelsestraff för politiska brott. Den 20 juli benådades samma 38 personer av presidenten efter att ha undertecknat ett brev och tagit på sig en del av skulden för händelserna 2005. Flera liknande domar och benådanden följde under sommaren. Fortfarande sitter två företrädare för enskilda organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter fängslade i väntan på att rättegången, som har skjutits upp flera gånger, ska avslutas. Rättegångarna har varit öppna och följts kontinuerligt av det internationella samfundet, genom bland annat frivilligorganisationer och den svenska och andra ambassader i Addis Abeba.

I samband med oroligheterna i juni och november 2005 (se även avsnitt 3) skedde massarresteringar av tusentals personer. De flesta tros sedermera ha släppts fria.

Inrikes och utrikes reserestriktioner förekommer i princip inte. Kravet på utresevisum avskaffades år 2004. Medborgarna kan få pass på begäran, även om den myndigheternas handläggning kan vara besvärande.

Två utsända medarbetare vid EU-kommissionens delegation utvisades i oktober 2006 i samband med ett projektbesök i Awassa. Etiopien anklagade

dem för att ha försökt transportera Yalemzewd Bekele, en etiopisk advokat som arbetar för EU-kommissionen, över gränsen till Kenya. Reaktionen från Bryssel blev kraftfull då Etiopiens agerande ansågs utgöra ett brott mot Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser. Samtidigt som de utsända medarbetarna utvisades arresterades Yalemzewd Bekele. Enligt Amnesty International tycks hon ha arresterats i samband med publiceringen av den oppositionskalender som uppmanar till civil olydnad. (se också avsnitt 3 om Alemayehu Fantu). Yalemzewd Bekele har sedermera släppts fri mot borgen.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Domstolarnas oberoende från regeringsmakten är fastställd i grundlagen. Domare utses och avskedas av de politiskt valda församlingarna. I praktiken förekommer det dock att myndigheterna manipulerar domstolarna och politiskt inflytande är ofta svårt att skilja från rättsskipningen. Viss ökad självständighet hos domstolarna har kunnat noteras i mindre känsliga fall och då särskilt i de större städerna.

Ett grundläggande problem är att rättsväsendet är svagt och underdimensionerat. Bristen är stor på välutbildade domare och försvarsadvokater. Domarna är ofta unga, oerfarna och dåligt betalda och de som är skickliga övergår snart till mer lönsam privat praktik. Domstolarna saknar i flertalet fall datoriserade register och den administrativa hanteringen av mål är omständlig och tidsödande. Åtalade tvingas ofta tillbringa långa tider i häkte i avvaktan på rättegång. EHRCO har dokumenterat ett stort antal fall där domstolarnas beslut om att släppa personer ur häkte inte respekteras av lokala polismyndigheter.

Militärdomstolar förekommer men detaljer kring dessa är svåra att få kunskap om.

I princip har män och kvinnor samma tillgång till rättsväsendet. I vissa fall är dock kvinnors möjligheter att få sin sak prövad begränsade, till exempel vad gäller äktenskapstvister. Beträffande kvinnans rättsliga ställning i samband med misshandel eller våldtäkt är diskrimineringen uppenbar och rotad i en traditionell syn på kvinnans roll (se vidare avsnitt 14).

Minimiåldern för att lagföras som vuxen är 18 år. Ungdomar i åldern 15-18 år skall dömas av särskilda ungdomsdomstolar. Ungdomsfängelse finns i Addis Abeba, men i övrigt hålls minderåriga fängslade tillsammans med vuxna. Dessutom uppges 500 oskyldiga barn sitta i fängelse tillsammans med sina föräldrar som avtjänar straff. Specialutbildning har skett av 200 domare i barn- och ungdomsfrågor för att komma till rätta med problem av detta slag.

En ny strafflag antogs förra året efter en lång tids diskussioner.

Den etiopiska regeringen överväger åtgärder för en omfattande reformering av rättssektorn i landet. Ett team av internationella och nationella konsulter tog 2005 fram en förstudie och behovsanalys för rättssektorn. Detta dokument skulle sedan utgöra grunden för utarbetande av ett reform- och åtgärdsprogram, men genomförandet har emellertid försenats kraftigt.

Rättegången gentemot Hailu Shawel et al behandlas nedan i avsnitt 8.

Det etiopiska parlamentet godkände under år 2004, efter många förseningar, utnämningen av en MR-kommissionär och ombudsman för mänskliga rättigheter. Under år 2005 utsågs dessutom biträdande befattningar samt ombudsmän för kvinno- respektive barnfrågor. Dessa institutioner skall vara fristående från myndigheterna och ansvarar inför parlamentet. Tanken är att detta skall ge större möjligheter för den enskilda individen att framföra klagomål mot övergrepp från myndigheterna. MR-kommissionen uppges ha tagit emot ett 60-tal klagomål från allmänheten samt säger sig ha behandlat samtliga. MR-kommissionen har också besökt olika regioner i landet samt genomfört viss MR-utbildning. Ombudsmannen rapporterar ha sluthanterat totalt 3 260 fall under 2006. Sammantaget har dock dessa treåriga institutioner ännu inte blivit fullt operativa.

7. Strafffrihet

Strafffrihet avseende myndighetsmissbruk, särskilt från polisens sida, är vanligt förekommande. Det finns dock tecken på att disciplinära åtgärder, i form av bland annat suspendering, blir vanligare. Det förekommer att poliser och fängvaktare, som begår övergrepp, arresteras och straffas.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m.m.

Grundlagen uppfyller höga krav på yttrande- och pressfrihet. I praktiken förekommer dock inskränkningar.

Etiopien hamnar på plats 150 av 169 i det pressfrihetsindex Reportrar utan gränser har sammanställt för 2007. Det är en förbättring jämfört med året innan vilket huvudsakligen beror på frisläppandet av ett antal journalister som suttit fängslade sedan oroligheterna i samband med valet 2005.

Det fanns före valen 2005 en tämligen vital fri press med ett trettio-tal tidningar på lokalspråket amharinja, en på lokalspråket tigrinja samt åtta regelbundet utkommande tidningar på engelska. Efter oroligheterna i november 2005 (se ovan) genomfördes emellertid begränsningar i pressfriheten för ett antal av de

privata tidningarna. Vidare arresterades såsom nämnts ovan ett antal journalister och anklagades för högförräderi. För närvarande uppges åtta journalister sitta i fängelse. Ett flertal av de privata tidningar vars utgivning stoppades efter oroligheterna 2005 var knutna till oppositionen. Dessa tidningar framförde ofta skarp kritik mot regeringen och särskilt mot premiärministern.

En statlig och till regeringen närstående dagstidning ges ut på såväl engelska som amharinja. Andra tidningar publiceras på de viktigaste lokala språken. Den sammanlagda upplagan av samtliga tidningar beräknas till drygt 200 000 exemplar. En ny och regeringskritisk tidning har just börjat publiceras veckovis. I ett land med en befolkning på ungefär 79 miljoner och en läskunnighet uppskattad till 40 procent (exakta siffror saknas) är det uppenbart att tidningarna endast når en mycket liten del av befolkningen.

Det händer att journalister hålls fängslade och då oftast anklagade för spridande av falsk information eller för samröre med den så kallade olagliga oppositionen, ofta rör det sig om OLF. Självcensuren torde ha ökat efter valen 2005 för de journalister som fortsatt är verksamma inom privat media. Reportrar utan gränser pekar på klimatet av självcensur inom etiopiska medier som ett allvarligt problem för yttrandefriheten i landet. De privatanställda journalisterna har en organisation (Ethiopian Free Press Journalists Association, EFPJA) som är registrerad hos myndigheterna. År 2005 förekom uppgifter om trakasserier gentemot företrädare för EFPJA. Ordföranden för EFPJA var en av dem som efterlystes av polisen misstänkta för att ligga bakom oroligheterna i november 2005. Utöver EFPJA finns det en organisation för journalister som arbetar för statligt ägda tidningar eller tidningar ägda av EPRDF.

Etermedia kontrolleras av staten. Lagen tillåter privata radiostationer. Tillstånd för landets två första privata radiolicenser för FM-sändningar har utfärdats. Begränsningen till FM-sändningar innebär i praktiken att radiolyssnare utanför Addis Abeba inte kommer att kunna nås av dessa sändningar.

Ett utkast till ny presslag har varit föremål för en intensiv diskussion under de senaste åren. Det senaste utkastet har nyligen släppts och skall diskuteras innan parlamentet behandlar det. EFPJA har uttryckt oro för att den nya presslagen skulle komma att hindra pressens utveckling i Etiopien och innebära inskränkningar i den hittills uppnådda pressfriheten. Regeringen säger sig ha tagit intryck av de kommentarer som lämnats. Den del av presslagstiftningen som behandlar etermedia har antagits och ger regeringen kontroll över dessa medier.

Censur av internet tycks förekomma. Oppositionella webbsidor har varit avstängda i perioder, vilket regeringen förnekar att man ligger bakom.

Befolkningen består i ungefär lika delar av kristna och muslimer. Religionsutövandet präglas av stor tolerans. Under de senaste åren har det dock förekommit våldsamma konflikter mellan muslimer och kristna som bland annat har gällt rätten att uppföra kyrkor och moskéer. Oroligheter mellan muslimer och kristna med brända kyrkor och moskéer och många dödade förekom under hösten 2006 i Jimma 50 mil väster om Addis Abeba.

Ett demonstrationsförbud utfärdades efter oroligheterna i juni 2005. Detta förbud upprätthölls fram till september 2006 när demonstrationstillstånd gavs för ca 250 lastbilschaufförer, som demonstrerade mot nya transportregler och för en demonstration mot våld mot kvinnor arrangerad av en enskild organisation som arbetar för kvinnor och barns rättigheter. Få demonstrationer genomförs emellertid i dagsläget.

Grundlagen ger de flesta arbetare rätten att organisera sig i fackförbund. Undantagna är dock vissa kategorier statstjänstemän, bland annat domare, åklagare, flyg- och tågpersonal. Cirka 300 000 arbetare är organiserade. Det finns en rikstäckande arbetstagarorganisation (Confederation of Ethiopian Trade Unions, CETU) som har ett nära samarbete med myndigheterna.

Medborgarna har rätt att ansluta sig till politiska organisationer med undantag för de sammanslutningar som av regeringen har stämplats som terroriströrelser (se vidare avsnitt 6 och 9). Myndigheterna har under lång tid underminerat det oberoende lärarförbundet (Ethiopian Teachers Association, ETA). Efter att ett separat regeringskontrollerat ETA upprättades har det ursprungliga ETA betraktats som olagligt. Myndigheterna förhindrade vid två tillfällen under 2006 genomförandet av ETA:s generalförsamling i Addis Abeba då allt material beslagtogs och två företrädare fängslades. De blev enligt uppgift utsatta för tortyr. Förbundets grundare, Dr Taye Woldesmayat, är åtalad i sin frånvaro tillsammans med Hailu Shawel et al.

Det uppges förekomma omfattande påtryckningar från regeringspartiet att ansluta sig till partiet. Till exempel undanhålls personer som inte ansluter sig till regeringspartiet utsäde och andra förmåner.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Etiopien är en federal republik bestående av nio olika etniskt baserade delstater och två självstyrande städer (Addis Abeba och Dire Dawa). Det federala parlamentet består av en lagstiftande kammare (House of People's Representatives, 547 mandat) som tillsätts genom val och en andra kammare

(House of the Federation, 117 mandat) som utses indirekt av Etiopiens regionala parlament, och som bland annat ska övervaka tillämpningen av grundlagen, ha övergripande ansvar för konfliktfrågor samt fördela federala medel till regionerna. Regionerna har egna regeringar och ett visst oberoende vad gäller förvaltning, rättsväsende och indrivning av skatt. Ekonomisk utveckling styrs dock i stor utsträckning centralt av den federala regeringen. Grundlagen ger minoriteter långtgående rättigheter vad gäller språkliga, religiösa och kulturella yttringar.

Enligt grundlagen är landet demokratiskt. De demokratiska traditionerna och institutionerna är dock svaga, men har stärkts under det senaste decenniet. Det återstår fortfarande att se vilken långsiktig effekt händelserna efter 2005 års val kommer att ha på utvecklingen i landet. Regeringen uppger sig ha en uttalad målsättning om att befästa demokratin. Kritiker inom oppositionen ifrågasätter detta och menar att EPRDF inte är redo för demokrati.

Etiopien höll allmänna val till de regionala och det federala parlamentet den 15 maj 2005. Av de 27 miljoner väljare som hade registrerats deltog ungefär 85 procent i valet. Oppositionen medgavs ett betydligt större offentligt utrymme än vid tidigare val. Oppositionen gjorde också avsevärda framsteg dels genom att enligt det slutgiltiga resultatet erövra knappt en tredjedel av platserna i parlamentets lagstiftande kammare (jämfört med några fåtal procent i det avgående parlamentet), dels genom att vinna borgmästarvalet i Addis Abeba. EPRDF segrade dock i det federala valet genom att erhålla 327 av 547 mandat. Oppositionskoalitionerna CUD och UEDF erhöll 109 respektive 52 mandat medan oppositionspartiet OFDM erhöll 11 mandat. Majoriteten av övriga mandat gick till partier som är EPRDF närstående. EPRDF och närstående partier dominerar samtliga mandat i federationsförsamlingen.

Regeringen hade accepterat närvaro av internationella valobservatörer inför och under valen den 15 maj 2005. Sammanlagt närvarade ungefär 300 internationella observatörer. EU:s valobservatörsmission och organisationen Cartercentret framhöll såväl positiva som negativa inslag. Debatten och oppositionens utrymme i media inför valdagen tillhörde de positiva inslagen och medförde att de etiopiska väljarna för första gången i landets historia kunde delta i ett verkligt flerpartival. Perioden efter den 15 maj, som bland annat inkluderade en process för att hantera klagomål om valfusk i ett antal valkretsar, ansågs dock vara bristfällig i ett flertal avseenden. Det framhölls att processen inte var tillräcklig för att på ett rättvist sätt kunna lösa de hundratals klagomål som skulle hanteras. Omval kom att hållas i 31 valkretsar den 21 augusti varvid EPRDF erhöll samtliga mandat. Oppositionen hävdar att omfattande valfusk och trakasserier förekom även under dessa omval. Perioden efter valdagen utmärktes av politiska spänningar och uppgifter om

trakasserier samt arresteringar av oppositionsmedlemmar (se även ovan om oroligheterna i juni och november).

Delar av CUD valde att inte ta plats i det nya parlamentet. CUD tog inte heller över borgmästarposten i Addis Abeba. UEDF och OFDM valde att ta plats i parlamentet redan från början. Under 2006 har nya procedurregler för parlamentet antagits i konsensus varigenom bland annat ett revisionsutskott där oppositionen ska ges ordförandeposten ska inrättas. Vidare ska en gemensam kommitté inrättas där konsultationer ska ske om parlamentets dagordning. Oppositionen ska också få bestämma dagordningen under en timme varje månad. Oppositionen har tillfälle att utmana regeringsföreträdare vid parlamentets frågestund.

Sammansättningen av valmyndigheten National Election Board, NEB, är en viktig fråga för oppositionen. NEB har efter nominering av premiärministern utsetts av parlamentet i juli i år och anses av oppositionen vara regeringen närstående.

Kvinnor deltar i det politiska livet men är kraftigt underrepresenterade. Av 21 ministrar i regeringen är endast två kvinnor medan drygt 20 procent av ledamöterna i parlamentet är kvinnor. Det senare är en kraftig ökning jämfört med det avgående parlamentet där knappt 8 procent var kvinnor. 21 kvinnor sitter i federationsförsamlingen medan 3 av 14 domare i högsta domstolen är kvinnor.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Arbetslöshet är ett ökande problem som främst drabbar städerna. Detta beror delvis på den låga urbaniseringsgraden (i städerna har det dock uppgetts att så många som var fjärde person i arbetsför ålder saknar arbete). De arbetslösa utgörs främst av unga människor i åldrarna upp till 25 år, varav fler kvinnor än män. Till detta kommer en hög grad av undersysselsättning bland dem som försörjer sig som daglönare eller inom den informella sektorn. Varje år avslutar 90 000 – 100 000 elever sekundärskola efter 10-12 års utbildning. Av dessa får ungefär 65 000 plats vid universitet eller annan vidareutbildning. För flertalet av återstoden återstår tillfälligt arbete eller arbetslöshet. Konkurrensen om lediga arbeten är stor och diskriminering kan förekomma. Det är dock inte känt att diskriminering på grund av kön eller etnisk härkomst skulle vara vanligt förekommande

Etiopien har ratificerat ILO:s åtta centrala konventioner om mänskliga rättigheter.

Löneläget är mycket lågt. För statligt anställda är den fastställda minimilönen 230 birr per månad (cirka 180 kronor) vilket är långt ifrån tillräckligt för att försörja en familj. I vissa sektorer kan minimilönen dock vara högre. Lagen fastställer att arbetsveckan får vara högst 48 timmar, men för många privatanställda är den åtskilligt längre. Arbetsförhållandena är undermåliga på många arbetsplatser.

Den etiopiska lagstiftningen förbjuder tvångsarbete. Det har dock tidigare förekommit rapporter om att tvångsarbete använts som bestraffning. Barnarbete är väl känt inom alla sektorer. (Se vidare avsnitt 3.)

EHRCO rapporterar om ett stort antal fall av offentliganställda som avskedats utan grund, med hänvisning till disciplinära problem. De verkliga skälen förmodas vara politiska. Oppositionsföreträdare hävdar också att deras anhängare straffas genom att de avskedats eller omplaceras.

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Hälsovården är bristfällig och förhållandena är värst på landsbygden. Diskriminering på etnisk eller annan grund tycks inte vara utbredd, men hälsovården är sämre utbyggd i de mest avlägsna regionerna. Sedan en tid sker en utbyggnad av hälsovården. Takten är dock sådan att det inte finns tillgängliga mänskliga och ekonomiska resurser för drift, och många kliniker står därför tomma. Av statsbudgeten för budgetåret 2006/2007 användes totalt 11,6% procent för hälsovård, med stora regionala skillnader (t.ex. Gambella över 25% och Somali omkring 7% där flertalet invånare utgörs av pastoralister). De offentliga hälsoutgifterna per capita har ökat med 8% per år från 2001/2002 till 2006/2007, men de totala utgifterna per capita ligger ändå långt under världshälsorganisationen WHO:s rekommendationer.

Etiopien har världens tredje största antal invånare smittade av hiv (efter Sydafrika och Indien). Enligt en särskild utredning 2006/2007 beräknas hiv-förekomsten till 2,1% (i städerna 7,7%, på landsbygden 0,9%). Åtgärdsprogram finns, men tillräckliga resurser saknas.

Målet från 2006/2007 är att ge 105 000 smittade behandling med bromsmediciner; behandlingen idag uppges nå nära 75 000 personer.

12. Rätten till utbildning

Etiopien har ratificerat konventionen för barnets rättigheter samt undertecknat Jomtiendeklarationen. Undertecknandet av Jomtiendeklarationen innebär att

landet har förbundit sig att ha grundläggande utbildning för alla barn senast 2015.

Grundskolan (grundskolan) i Etiopien är åttaårig. Av barn i skolåldern är ungefär 82 procent av pojkarna och 73 procent av flickorna inskrivna i grundskolan (2005/2006), vilket ger omkring 77% för båda könen. Att ha genomgått fyra års skolgång är ett internationellt mått på livslång läs- och skrivkunskap. Endast omkring hälften av dem som börjar i första klass når femte klass (2005/2006), medan ungefär en tredjedel fullt ut genomför den åttaåriga skolgången. Att gå i skolan är kostnadsfritt men skrivböcker, skoluniformer och ofta även skolunderhåll betalas av föräldrarna, vilket utgör en stor utgift för många fattiga föräldrar som därför ofta inte har råd att ha kvar barnen i skolan. Av statsbudgeten 2001/02 användes 14 procent till undervisning medan andelen av löpande utgifter för utbildning beräknas till över 25 procent för statsbudgeten 2007/08.

Sekundärskolan är fyraårig. Endast 13,2 procent av ungdomarna är inskrivna (2006/2007), med en stor övervikt för pojkar (15,5%) jämfört med flickor (10,7%). De två första klasserna är sammanhållna medan de avslutande två är uppdelade i en universitetsförberedande gren, där cirka en tredjedel av eleverna går, samt en yrkesförberedande utbildning. Endast i Addis Abeba råder det balans mellan könen, i vissa regioner är pojkarnas övervikt stor. På landsbygden missgynnas flickorna av flera anledningar varav den största antas vara att de i större utsträckning än pojkarna tvingas hjälpa till med hemmets sysslor.

Många går i skolan i skift. Antalet barn i skolan varierar kraftigt mellan regioner liksom mellan stad och landsbygd. I synnerhet på landsbygden är bristen på skolor ett problem. Det är inte ovanligt att det i städerna förekommer klasser med upp till 150 elever. Ett beslut har fattats om att avsluta skiftesgång i skolan, vilket riskerar medföra ännu större klasser i fortsättningen. De skolor som har kunnat byggas ut övergår nu till heldagsundervisning.

På skolnivå saknas sammanhållen utbildning och information om mänskliga rättigheter.

13. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Det stora flertalet i den etiopiska befolkningen åtnjuter inte en tillfredsställande levnadsstandard. Medellivslängden är 47,6 år. Fattigdomen är utbredd (50 procent av befolkningen lever i absolut fattigdom; regeringen beräknar att 31 procent lever på mindre än 0,45 USD/dag) och bristerna på bostäder, livsmedelsförsörjning och tillgång till sociala tjänster är omfattande. 85 procent av befolkningen lever av primitivt småjordbruk på landsbygden. Endast 22

procent har tillgång till rent vatten (lägst andel i hela Afrika söder om Sahara). Endast 13 procent av befolkningen bor i områden som har tillgång till elektricitet. Flertalet bor isolerade, 75 procent av befolkningen på landsbygden bor mer än sex timmars gångväg från en allvädersväg. Etiopien har kroniska underskott i sin livsmedelsförsörjning.

Myndigheterna uppges genomföra tvångsförflyttningar av människor utan kompensation eller tillräcklig förvarning när mark behöver användas för offentliga ändamål. I maj rapporterade organisationen Action Professionals for the People (APAP) att dryga hundratalet familjer med kort varsel tvångsförflyttats från sina hem i Addis Abeba utan att ha erbjudits kompensation eller annan bostad. APAP företräder vissa av familjerna men fallen prövas av ett kvasijudiciellt organ utan möjlighet till överklagande.

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Etiopien har ratificerat FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW). I grundlagen ges jämställdhet mellan könen stor vikt. I praktiken är dock kvinnans ställning mycket svag. För att höja kvinnans status antog regeringen 1993 en nationell policy som bland annat syftar till att öka kvinnors tillgång till arbete och till sociala tjänster. I varje region skall ett kontor med ansvar för kvinnofrågor finnas.

Handlingsprogrammet tycks dock inte ha någon större effekt på utvecklingen, och i regionerna är nämnda kontor svaga. Ett tillskott i den nya regeringen, som premiärminister Meles presenterade i oktober 2005, var ett nyinrättat ministerium för kvinnofrågor. Två av 21 ministrar och drygt 20 procent av ledamöterna i parlamentet är kvinnor. Det senare är en kraftig ökning jämfört med det avgående parlamentet där knappt 8 procent var kvinnor.

Flickor har sämre tillgång till utbildning än pojkar och medan knappt 34 procent av kvinnorna kan läsa är motsvarande siffra för männen knappt 50 procent. Män lämnar ofta sina familjer utan att ta ansvar för deras försörjning. Kvinnors inkomster beräknas uppgå till hälften av männens.

Kvinnors och unga flickors situation är fortfarande mycket utsatt, även i städerna. Kvinnomisshandel, liksom våldtäkt, är mycket vanligt förekommande. Enligt en studie som Världshälsoorganisationen, WHO gjorde i en etiopisk region 2005, har 71% av etiopiska kvinnor utsatts för någon form av våld från en närstående man. Många kvinnor känner inte till sina lagfästa rättigheter vid dessa brott. Enligt en UNFPA-rapport tror nio av tio kvinnor att män har rätt att misshandla sina fruar. Flickor gifts ibland bort i mycket unga år genom arrangerade äktenskap och havandeskap i tidig ålder är vanligt.

Förhållandena för kvinnor är sämst på landsbygden. Sedan 1997 får kvinnor möjlighet att arrendera mark (all mark tillhör staten och måste därför arrenderas). Ny regional familjelagstiftning antogs i flera regioner 2000. Regionerna har utrymme att lagstifta på området så länge lagstiftningen inte motsäger grundlagen, vilken bland annat ger kvinnor och män lika rättigheter inom äktenskapet och i arvsfrågor. I en region tillåts månggifte för män, och på den punkten finns inget angivet i grundlagen.

Kvinnlig könsstympning och bortförande av unga flickor för tvångsäktenskap faller i Etiopien under begreppet "skadliga traditionella beteenden", som är förbjudet enligt lag. Den etiopiska regeringen kan inte sägas vara aktivt drivande i frågan, men har vidtagit vissa åtgärder mot könsstympning via utbildningssystemet och massmedia. Regeringen stödjer också enskilda organisationers arbete mot skadliga sedvänjor. Organisationen NCTHP (National Committee on Traditional Harmful Practices) beräknar att 90 procent av kvinnorna i Etiopien blir könsstympade, medan en undersökning av hälsoministeriet från 2005 uppger att andelen skall ha minskat från 80 procent till 74 procent. Dessutom uppges att andelen kvinnor som stödjer tillämpningen av könsstympning skall ha minskat från 60 procent till 29 procent.

Det sker en alltmer omfattande förmedling av och handel med unga kvinnor, ibland flickor, till framförallt länderna i Mellanöstern. Dessa kvinnor hamnar ofta i arbete som hembiträden. Det finns vittnesmål om att de i många fall utnyttjas av arbetsgivarna, såväl sexuellt som i form av oskäligen långa arbetstider och hög arbetsbelastning.

15. Barnets rättigheter

Regeringen uppmuntrar enskilda organisationer, såväl internationella som inhemska, att arbeta med barn. Det finns ett växande intresse hos olika myndigheter att bättre ta tillvara barnens intressen och år 2005 tillsattes en biträdande befattning för barnfrågor under ombudsmannainstitutionen (se avsnitt 5 ovan).

Som nämnts ovan går långt ifrån alla barn i skolan, bland annat därför att tillräckligt antal skolor saknas och föräldrarna använder barnen som arbetskraft i jordbruket. Antalet gatubarn har uppskattats till 200 000 i Addis Abeba, och anses öka. Vidare tros 4,8 miljoner barn vara föräldralösa (cirka 13 procent av samtliga barn i landet). Tvångsarbete för barn förekommer. Barnprostitution ökar i omfattning. Det finns uppgifter om att 60 procent av alla prostituerade är mellan 16 och 25 år gamla. Sexuellt våld mot barn är inte ovanligt. Som nämnts ovan förekommer barnäktenskap, särskilt på landsbygden. Handel med barn över gränserna till grannländerna förekommer. Priset för ett barn kan vara

så lågt som ett par US-dollar, och Internationella migrationsorganisationen, IOM, uppskattar att ungefär 20 000 barn varje år säljs av sina föräldrar.

Fattigdomen kan sägas vara orsak till att många barn i Etiopien berövas sin rätt till mat, rent vatten och sjukvård. Ett av sex barn i landet dör innan det fyllt 5 år och undernäring är orsak till hälften av dödsfallen.

Traditionella sedvänjor som tidiga giftermål och könsstympning av flickor är vanliga (se vidare avsnitt 14).

Den lagliga åldern för militärtjänst är 18 år, och försvarsministeriet har gjort ansträngningar för att säkerställa att inga rekryter är yngre. Militären har erkänt att det förekommit att yngre pojkar rekryterats i början av kriget mot Eritrea, men detta sägs nu ha upphört. Födelseregistrering saknas emellertid.

Det förekommer att minderåriga hålls fängslade (se vidare avsnitt 5).

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Som nämnts ovan är Etiopien en federal stat, där grundlagen uttryckligen uppmuntrar möjligheterna för varje etnisk grupp att bevara sin särart. I parlamentet sker översättning till de större språken och etermedia har utsändningar på dessa.

Landet har 83 erkända olika etniska grupper, alla med egna språk, varav drygt 50 enbart i den södra regionen. Antalet sammandrabbningar mellan etniska grupper bland annat i konflikter om naturresurser förefaller öka. Bakgrunden är befolkningstillväxten på landsbygden i förening med begränsad tillgång på mark och vattenresurser och en svår brist på livsmedel.

Den största etniska gruppen i landet är oromer som utgör cirka 40 procent av befolkningen. Denna grupp har klagat över att ha utsatts för försummelse och diskriminering av regeringen. De rättsövergrepp som nämnts ovan i avsnitt 6, har begåtts huvudsakligen mot grupper som sägs ha givit stöd till OLF, som regeringen betecknar som en terroriströrelse syftande till oberoende för oromerna.

Under 2006 förekom som många gånger tidigare sammandrabbningar i gränsregionen mot Kenya mellan borena- och gujistammarna. Rapporter om etniskt relaterade sammandrabbningar mellan studenter vid ett par olika universitet förekom under augusti månad 2006.

FN:s oberoende expert på minoritetsfrågor, Gay McDougall, besökte Etiopien 2006. Hon konstaterade att vissa minoritetsgrupper som diskrimineras och marginaliseras ofta också drabbas av konflikter och påtvingad förflyttning och har svårt att tillgodogöra sig sina rättigheter. En del grupper, inklusive pastoralister, lever i extrem fattigdom och osäkerhet vad gäller tillgång till mat och vatten. En del av de minsta minoritetsgrupperna i Etiopien riskerar till och med att försvinna som distinkta grupper på grund av förhållanden som miljö, social och politisk press samt processer som assimilerar dem i samhället.

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Lagen föreskriver förbud mot "sodomi", men några domar enligt denna lag har inte avkunnats. Öppet homosexuella förhållanden tycks inte förekomma. Betydande svårigheter skulle sannolikt drabba den som öppet manifesterar sin homo- eller bisexuella läggning eller sin transpersonlighet.

18 Flyktingars rättigheter

Etiopien har anslutit sig till 1951 års flyktingkonvention och har varit generöst med att ge fristad till flyktingar från grannländerna. Flyktingsituationen på Afrikas horn och i Etiopien domineras av flyktingströmmar från Somalia. Enligt UNHCR uppehåller sig ca 80 000 somalier i Etiopien. Cirka 16 000 somalier har vistats i Etiopien en längre tid, uppskattningsvis sedan år 1991. Cirka 40 000 somalier är registrerade av UNHCR som flyktingar och är hänvisade till två flyktingläger i Gode (16 000 somalier) och i Jijiga (24 000 somalier) i Etiopien. UNHCR rapporterar att de somalier som är bosatta i dessa läger ej erhåller flyktingstatus av Etiopien. UNHCR uppger att de somalier som beger sig till huvudstaden Addis Abeba har som målsättning att besöka utländska beskickningar för att ansöka om uppehållstillstånd i Europa eller i Nordamerika. I väntan på att ansökningarna avgörs tvingas somalierna leva utan rättslig status och under svåra förhållanden i stadens utkanter.

Tusentals människor har med tvång kastats ut från Etiopien till Eritrea och tvärtom. Av dessa lever de flesta i Tigray i norr, men också i regionen Amhara och i Addis Abeba, flertalet under svåra förhållanden. Myndigheterna har börjat vidta åtgärder för att försöka integrera dem i samhället. I april 2006 repatrierades 164 etiopier från Eritrea till Etiopien genom ICRC:s försorg. Samtidigt repatrierades 7 eritreanska medborgare från Etiopien till Eritrea. Ett stort antal eritreaner lever fortfarande i Etiopien och betraktas som utlänningar vars uppehållstillstånd måste förnyas årligen. Deras situation präglas av osäkerhet, och administrativa övergrepp sägs förekomma när deras uppehållstillstånd skall förnyas. Myndigheterna införde dock under året nya bestämmelser som gör det lättare för eritreaner, som levt under lång tid i Etiopien, att ansöka om, och få, etiopiskt medborgarskap.

19. Funktionshindrades rättigheter

Det beräknas finnas sex miljoner personer med funktionshinder, varav 800 000 har psykiska funktionshinder (men det finns endast ett mentalsjukhus och fem utbildade psykiatriker) i Etiopien. Enligt grundlagen har personer med funktionshinder samma rättigheter som den övriga befolkningen. I praktiken ges dock personer med funktionshinder mycket begränsad hjälp och i de flesta fall är personer med funktionshinder hänvisade till tiggeri för sin försörjning.

Det finns enskilda organisationer som arbetar med att ta fram proteser och andra hjälpmedel, men effekten av deras arbete är begränsad. Behovet av de enskilda organisationernas arbete har ökat kraftigt efter kriget, då många soldater och civila har drabbats av minskador.

ÖVRIGT

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Det finns en enskild organisation som arbetar med att bevaka brott mot mänskliga rättigheter i Etiopien och som är registrerad av myndigheterna: Etiopiska rådet för de mänskliga rättigheterna, EHRCO. Det bör samtidigt noteras att EHRCO är en omdiskuterad och av myndigheterna ifrågasatt organisation. Vidare finns en organisation som effektivt bistår kvinnor och barn i svårigheter med rättsväsendet: Ethiopian Womens' Lawyers Association, EWLA. En tredje organisation vid namn Action Professionals Association for the People, APAP, arbetar med ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, vidareutbildning av jurister inom domstolsväsendet samt upprättar rättshjälpscenter inom fängelserna. Ytterligare en organisation är Justice For All-Prison Fellowship Ethiopia, JFA-PFE, som bl.a. arbetar för att förbättra situationen i landets fängelser. Sverige stödjer bland annat ovan nämnda organisationer tillsammans med ett antal andra givare.

Därutöver finns ett stort antal både inhemska och internationella organisationer som arbetar med till exempel barn och personer med funktionshinder.

Det finns en procedur inom Justitieministeriet för registrering av enskilda organisationer, inklusive organisationer verksamma för de mänskliga rättigheterna, i Etiopien. Denna procedur anses mycket tidskrävande och byråkratisk även om den förenklats något under det senaste året. Det saknas i dagsläget lagstiftning som reglerar de här organisationernas verksamhet. Lagstiftning är dock under utarbetande. Förhållandet mellan enskilda organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter och de etiopiska

myndigheterna har ofta varit ansträngt. Enskilda organisationer klagar ofta över att de motarbetas av myndigheterna. Anklagelser om trakasserier, såsom indragning av tillstånd och fängslande av ledarna, förekommer också.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

FN:s utvecklingsprogram, UNDP, samordnar för närvarande stöd från flera givare, inklusive Sverige, för att stärka parlamentet, valmyndigheten NEB, kommissionären för de mänskliga rättigheterna, ombudsmannainstitutionen samt Etiopiens etik- och antikorrptionskommission. Flera givare, däribland Sverige, ger stöd till inhemska organisationer för upplysningsverksamhet om mänskliga rättigheter. ICRC arbetar med att utbilda personal inom militären och polisen i mänskliga rättigheter.

Ett flertal givare har förklarat sig villiga att stödja genomförandet av regeringens rättssektorreform. Genomförandet har dock försenats kraftigt. Sverige har tillsammans med UNDP finansierat det första steget på väg mot denna reform – en förstudie och behovsanalys av rättssektorn.

Sverige stödjer därutöver nio olika paraplyorganisationer med 155 medlemsorganisationer inom det civila samhället över hela landet. Ett flertal av dem är aktiva med projekt inom områdena mänskliga rättigheter och demokrati, avseende till exempel barnets rättigheter, kvinnlig könsstympning, sexuell och reproduktiv hälsa inkl hiv/aids samt miljöfrågor.